

REFERAT FRA PANELDEBATT PÅ JUBILEUMSKONFERANSEN FOR DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

FARRIS BAD, LARVIK 6. APRIL

Paneldeltakere:

Trygg Jakola (TJ), tidligere utdanningsdirektør i Finnmark
Helge Øye (HØ), Oppland fylkeskommune
Ola Flåten (OF), elev Re vgs
Gjermund Grorud (GG), elev Re vgs
Taran Bjørnstad (TB), forfatter
Terje Lyngstad (TL), teatersjef Sogn og Fjordane teater
Ådne Sekkelsten (ÅS), Norsk scenekunstbruk
Anne Aasheim (AA), direktør Norsk kulturråd

MOMENTER FRAMKOMMET UNDER INNLEDENDE PRESENTASJON AV PANELET:

TJ: 1) Forankringen av DKS i skolen er ikke god nok i dag. 2) Vi er ikke flinke nok til å samarbeide om kulturtilbudene i skolen.

HØ: 1) DKS er liten i forhold til alt annet som gjøres ift kultur i skolen i dag. DKS har dermed stort potensiale for å bli større og viktigere. 2) ”Monologisk” kulturformidling er ikke passiv.

OF + GG: 1) Ønsker mer samarbeid med DKS, bedre retningslinjer for kulturverter, ønsker at kulturvertene synliggjøres enda mer. 2) Bra at kulturvertene er med på å bestemme hvilke forestillinger som skal komme, da er det lettere å presentere dem for de andre elevene.

TB: Som forfatter/artist er det å bli møtt av elever som vært med på å velge en er uendelig mye bedre enn å komme til en skole hvor ingen er forberedt. Nøkkelen til en god opplevelse for artisten, og dermed også i stor grad for elevene, er at skolen og elevene er forberedt.

TL: 1) DKS blitt mer et pedagogisk prosjekt enn et prosjekt som presenterer kulturen på dens egne premisser. Det sees for mye til læreplan i valg av forestillinger. 2) Det har skjedd en ”monopolisering” av DKS: Hvis du ikke er innfor, er du utenfor. 3) Sogn og Fjordane teater ønsker også å spille utenfor skolen, på ordentlige scener, ikke bare i gymsaler. 4) DKS er ofte på skolens premisser, ikke på barnas premisser.

ÅS: 1) Er redd for at engasjementet forsvinner, at DKS blir rutinepreget. DKS må ikke bli ”et smykke”, vi må jobbe med utviklingen av DKS hver dag. 2) DKS har hatt suksess fordi det er et ”nedenfra og opp”-prosjekt: bestemmes lokalt, ikke noe som er tredd ned ovenfra.

AA: Det er bra at mediene stiller spørsmålstegn ved DKS. Det som ties i hjel, er dødt. Det er bare bra at DKS kritiseres.

MOMENTER FRAMKOMMET UNDER DEBATTEMA 1: HVEM HAR ANSVAR FOR AT DKS FORANKRES I SKOLEN?

TJ: Skoleeier har ansvaret for å forankre DKS i skolen.

GG: Det er viktig at man ikke velger innslag ut fra læreplanen, for da får vi hvert fall ikke elevene til å se på det.

OF: Vi som elever opplever at det er viktig for lærerne at DKS er relatert til læreplanen. Vi håper at lærerne får mindre press om å oppfylle læringsplanen, det blir bedre for DKS.

ÅS: Skolen/samfunnet/DKS gjennomsyres av en tanke om at alt må være så pedagogisk. Det trenger det ikke være.

Fra salen: Eierskapet må ligge hos elevene, som professor Anne Bamford også sa. Utfordringen er å sikre kvaliteten på den ene siden, og lytte til elevenes ønsker på den andre siden.

AA: Forankringen må ligge hos elevene. Det trenger ikke å være noen motsetning mellom å lytte til elevenes ønsker og kvalitet – men en balansegang. Noe av kjernen i DKS er også å overraske, gi elevene noe de ikke visste at de ville se. Det vil være en farlig vei å helt kommersialisere tilbudet, å la elevene få totalmakt over hva de skal få.

TB: Det bør finnes en instans mellom kunstnerne og skolene. Skoler som for eksempel har jobbet med spesielle områder, burde få kunne bestille kulturinnslag med relevans til disse.

OF: Hvis DKS helt foregår på elevenes premisser, får elevene bare ting de kjenner fra før, og da er mye av poenget med DKS borte.

Fra salen: Panelet og debatten og diskusjonstemaene er de samme i dag som for 20 år siden. Hvorfor? Fordi det sentrale er det samme: Det er møtet mellom kunstneren og elevene som er kjernen. Egen elevaktivitet er bra. Men hovedsaken er at elevene skal få møte kulturen. Vi lever i en medieverden hvor alt kan velges. Det er viktig at elevene får være med å velge, men enda viktigere at elevene får opplevelser de ikke kan velge.

Fra salen: Kulturkontaktrollen på skolen er det aller viktigste for DKS. Den må styrkes.

Fra salen: For at DKS skal fungere, er det to ting som må være av kvalitet: Produksjonen som kommer - og mottaket på skolen. Vår skole setter av penger til å kurse elevverter og kulturkontakter. Det fungerer.

Fra salen: Det bør på skolene settes av lønnet tid til å være kulturkontakt, ikke bare la det være en funksjon ovenpå andre oppgaver og roller.

Fra salen: Det er for liten instruksjonsmyndighet og sanksjonsmulighet i DKS i dag. Det får ingen følger når noen skoler ikke gjør jobben sin. Departementene bør utøve mer makt overfor skolene.

TJ: Departementene bør samarbeide tettere om DKS.

MOMENTER FRAMKOMMET UNDER DEBATTEMA 2: HVA ER KONSEKVENSEN FOR KULTUREN SOM TILBYS AV AT DEN MÅ TVINGES INN I DKS-FORMATET?

HØ: Jeg er ikke enig i at det finnes et "DKS-format". Alle institusjoner, alle formater, er velkomne – når det passer.

TL: Det er et problem for institusjonsteatrene at vi på grunn av prøvetid og spilletid ikke kan vise forestillingen på forhånd. Vi kan ikke sende en DVD av en forestilling som ennå ikke er produsert. Dermed velges vi ikke. Skolene og DKS må ha tillit til at institusjonsteaterets produksjoner er bra, selv om de ikke kan sees på forhånd. DKS bør også utvide formatene, og åpne for lengre forestillinger.

ÅS: Vi vurderer ferdigproduserte forestillinger, forestillingene i DKS er ikke skreddersydd. Vi kan ikke bestille en gitt type forestilling, som presenterer for eksempel innvandrerkultur. Jeg ser ikke noe problem i formatet.

Fra salen: Formatet er ikke et problem. Det er et enormt spenn i formatene på DKS-forestillingene.

MOMENTER FRAMKOMMET UNDER DEBATTEMA 3: HVILKE VISJONER HAR VI FOR DKS TI ÅR FRAM I TID?

TB: DKS om ti år har ikke laget verdensmestere – men mestere av verden.

HØ: At skolene har fått større armslag til å være aktører, får lov til å være mer aktive.

Fra salen: At direktøren i Norsk Hydro skal være stolt av hva han har vært med på i DKS. At departementene har gått inn med penger til å kurse kulturkontakter og elevverter.

AA: At DKS har løst alle innvandrings- og inkluderingsproblemer gjennom å spre flerkulturell kultur.

GG: At alle elevene vite hva DKS er. Det er et problem i dag at mange elever ikke aner hva DKS er for noe.

Fra salen: At DKS skal være tatt inn i lærerutdanningen.

Fra salen: At det skal være mer fokus på selve tilblivelsen av det kunstneriske innholdet, at kunsttilblivelsesfeltet skal styrkes med utviklingsmidler.

Fra salen: At det like stor status å produsere kunst for barn og unge som for voksne.

TJ: At DKS, kulturskolen og UKM samarbeider godt om kulturformidling til elevene, og tenker mer på barna og de unge enn på seg selv.

Fra salen: At de som har opplevd DKS som elever, selv oppsøker kulturtilbud.

Fra salen: At det skal være umulig for styringsgruppen i DKS ikke å være tilstede på DKS-konferansen. At samferdselsselskapene ser det som naturlig å subsidiere transport av elever til kulturopplevelser. I dag går store deler av DKS-budsjettet til transportselskaper.

Fra salen: At fler menn jobber med kulturformidling til barn og unge enn i dag.

Fra salen: Flerbruk. At artister på DKS-turné også kan gi forestillinger for andre, for eksempel i fengsler, rusbehandlingsinstitusjoner, for voksne.

Fra salen: At det er flere fra lærerutdanningssektoren tilstede på DKS-konferansen. At estetiske fag, kunst og kultur, regnes til basisferdighetene barn skal kunne.

Fra salen: At vi har et landsdekkende apparat som sørger for at DKS også når samtlige elever, også dem som er utenfor normalskolen.

ÅS: At samferdselsdepartementet også er med, og subsidierer DKS. At man har åpne tilbud på kvelden i tilknytning til DKS-forestillingene på skolene. At DKS samarbeider med kulturhus, slik at vi oppnår synergieffekter. At det finnes mer forskning om DKS. Forskning gir DKS nødvendig motstand.

TB: At noen tar vare på de gode erfaringene. Det er viktig at vi tar tak i hva som fungerer, spesifikt for hver kunstnergruppe. Det er viktig at når skolene sier at noe er bra, må noen spørre hvorfor det var bra og ta vare på kunnskapen. Vi bør lage en idébank.

AA: Det er fire ”tog” som går i år og neste år, og som vil være helt avgjørende for DKS’ framtid: 1) Rammeplan for lærerutdanning. 2) Ny tippemiddelfordelingsnøkkel. 3) Lovfesting av kulturopplevelser. 4) Offentlig utredning som beskriver norsk kulturpolitikk de neste ti årene. For å nå målene og visjonene for DKS, er det helt nødvendig å være med i alle disse prosessene!

TL: At det ikke snakkes om læreplan og det kunstneriske innholdet i samme åndedrag. At det finnes DKS-arenaer utenfor skolen. At DKS har én øverste sjef, ikke to, som i dag.

Fra salen: At utdelingen av Gullsekken produseres av NRK som et stort lørdagsunderholdningsprogram.

Fra salen: At det flerkulturelle samfunnet er mer inkludert i DKS.

Fra salen: At det om ti år arrangeres en konferanse for elever, skolene og artister – hvor vi bare sitter ringside.

Fra salen: At gymsalene i skolene faktisk er mørklagt.

Fra salen: At det er allmenn forståelse for at kunnskap kommer gjennom opplevelse.

AA: Lederne i DKS-relaterte virksomheter bør invitere ledelsen i de ulike departementene og få dem til å snakke sammen og samarbeide.

AA: Det bygges i dag kulturhus på hvert nes. Hvem kommer til å få ansvaret for å fylle dem? DKS? Kulturrådet? Dette kommer til å bli en debatt de neste ti årene, og kommer til å bli et sentralt spørsmål rundt DKS.

Referent: Stefan Brunvatne, Vestfold fylkeskommune